

ILVO

Dienstverlenende
laboanalyses

ILVO - Technologie &
Voeding

Samenstelling:

Hendrik De Ruyck

Met input van:

Jessy Claeys, Els Daeseleire, Jan De Block, Marc De Loose, Koen De Reu, Hendrik De Ruyck, Lieve Herman, Marc Heyndrickx, Sigrid Ooghe, Geertrui Rasschaert, Wim Reybroeck, Isabel Taverniers, Karen Verstraete, Els Van Coillie, Bart Van Droogenbroeck, Hadewig Werbrouck

Met medewerking van:

De Vooght N.

© ILVO, 2013

Vermenigvuldiging of overname van gegevens toegestaan mits duidelijke bronvermelding. Aansprakelijkheidsbeperking. Deze publicatie werd door het ILVO met de meeste zorg en nauwkeurigheid opgesteld. Er wordt evenwel geen enkele garantie gegeven omtrent de juistheid of de volledigheid van de informatie in deze publicatie. De gebruiker van deze publicatie ziet af van elke klacht tegen het ILVO of zijn ambtenaren, van welke aard ook, met betrekking tot het gebruik van de via deze publicatie beschikbaar gestelde informatie. In geen geval zal het ILVO of zijn ambtenaren aansprakelijk gesteld kunnen worden voor eventuele nadelige gevolgen die voortvloeien uit het gebruik van de via deze publicatie beschikbaar gestelde informatie.

INHOUD

1. INLEIDING	5
2. CHEMISCHE VOEDSELVEILIGHEID	6
2.1 Analyses screeningslaboratorium	6
2.2 Analyses chromatografisch laboratorium	11
3. MICROBIOLOGISCHE VOEDSELVEILIGHEID	13
3.1 Microbiologische analyses	13
3.2 Houdbaarheids- en challengetesten	15
4. SAMENSTELLING, AUTHENTICITEIT EN KWALITEIT	16
5. ORGANISATIE VAN RINGONDERZOEKEN VOOR MELK	22
6. ORGANOLEPTISCH ONDERZOEK	23
7. GGO's	24
8. VOEDSELALLERGENEN EN (SPECIES-) AUTHENTICITEIT	26
9. IN VITRO SCREENING EN GASTRO-INTESTINALE SIMULATIES	27
10. DE BELAC GEACCREDITEERDE KWALITEITSAFDELING	28
10.1 Het organigram van de kwaliteitsafdeling	29
10.2 Praktische organisatie van de geaccrediteerde analyses	30
10.2.1 Aanvragen van analyses	30
10.2.2 Staalname en praktische zaken	30
10.2.3 Aanbieden en ontvangen van monsters	30
10.2.4 Analyseduur	31
10.2.5 Rapporteren van analyseresultaten	31
10.2.6 Analyseprijzen en factureren van diensten	31
10.2.7 Klachten	31
11. LABORATORIUMUITRUSTING	32
11.1 Overzicht van de belangrijkste apparatuur	32
11.2 Gedetailleerde informatie omtrent de apparatuur	32

FOOD PILOT

Het recept voor een innovatieve voedingsindustrie

Wat?

De Food Pilot is voor bedrijven uit de agro-food industrie de ideale plaats om **piloottesten** (kleinschalige proefopzetten) onder industriële omstandigheden met een beperkte hoeveelheid grondstof en op een flexibele wijze uit te voeren. Bedrijven kunnen nieuwe concepten of producten uit een labobereiding op punt stellen, valideren en upscalen. De veelzijdige infrastructuur laat ook toe om een volledige industriële productielijn na te bootsen. Er kunnen ook nieuwe toestellen uitgetest worden.

Bij de Food Pilot zit ook heel wat hoogwaardige technische en wetenschappelijke **expertise**. Er is een eigen controlelabo en voor de meer specifieke analyses kan men terecht bij de multidisciplinaire onderzoekslabo's van ILVO-T&V.

Meer informatie over de infrastructuur, expertise en dienstverlening van de Food Pilot: zie www.foodpilot.be.

Voor wie?

Alle agro-food bedrijven en onderwijsinstellingen zoals:

- Voedingsproducenten
- Leveranciers van technologie
- Verdelers ruwe grondstoffen en ingrediënten
- Groot- en kleinhandels
- Consumentenverenigingen
- Universiteiten, hogescholen en onderzoeksinstituten
- Opleidingscentra

Waarom?

- Productontwikkeling en -optimalisatie: kwaliteitsverbeteringen
  - o Testen van nieuwe grondstoffen, ingrediënten en additieven
  - o Testen van functionele eigenschappen van ontwikkelde ingrediënten
- Haalbaarheidsstudies:
  - o Kleine producties vóór start investeringen binnen het bedrijf
- Bereiding teststalen
- Energiebesparing en milieuvriendelijkheid
- Ontwikkeling en toepassing van nieuwe processen

Contact

Zuivel:	Katleen Coudijzer	T 09/272 30 19	katleen.coudijzer@ilvo.vlaanderen.be
Vlees:	Geert Van Royen	T 09/272 30 45	geert.vanroyen@ilvo.vlaanderen.be
	Nathalie Bernaert	T 09/272 30 61	nathalie.bernaert@ilvo.vlaanderen.be
	Karen Verstraete	T 09/272 30 15	karen.verstraete@ilvo.vlaanderen.be

FOOD PILOT

Brusselsesteenweg 370, 9090 MELLE België

T +32 9 272 30 00 F + 32 9 272 30 01

De Food Pilot is een initiatief van Flanders' FOOD en het ILVO, met steun van het Agentschap voor Innovatie door Wetenschap en Technologie (IWT-Vlaanderen) en Agentschap Ondernemen.

1. INLEIDING: ILVO's VOEDINGSGERELATEERDE DIENSTVERLENING, krachtige tools voor voedselveiligheid, voedselproductkwaliteit en -innovatie

Het Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek (ILVO) behoort tot het beleidsdomein Landbouw en Visserij van de Vlaamse overheid. ILVO voert beleidsondersteunend en innovatief wetenschappelijk onderzoek uit, het werkt multidisciplinair en het onderzoek omvat de volledige keten. De wetenschappers ontwikkelen voortdurend nieuwe kennis inzake veeteelt, akker- en tuinbouw, land- en tuinbouwproducten, mariene ecologie, productiemethoden, maar ook in verband met de kwaliteit en de veiligheid van voeding en voeder en ter verbetering van de beleidsinstrumenten. Zo kan ILVO het beleid, de sectoren en de maatschappij regelmatig adviseren en informeren met het oog op een duurzame landbouw en visserij in economisch, ecologisch en maatschappelijk perspectief.

De expertise en (analyse-, detectie- en technologische) diensten worden ook rechtstreeks ter beschikking gesteld aan de diverse spelers in land- en tuinbouw, visserij, plattelandontwikkeling en verwerkende industrie. De onderzoeksactiviteiten vinden plaats binnen vier eenheden: Plant, Dier, Technologie en Voeding en Landbouw en Maatschappij. ILVO telt ongeveer 590 personeelsleden.

De Eenheid Technologie & Voeding (ILVO-T&V) heeft activiteiten binnen de volgende onderzoeksdomeinen onder leiding van Afdelingshoofd Dr. Lieve Herman:

- Agrotechniek (T&V-AT) – Dr. Lieve Herman
- Voedselveiligheid (T&V-VV) – Prof. dr. Marc Heyndrickx
- Productkwaliteit en -innovatie (T&V-PI) – Prof. dr. Marc De Loose

De onderzoeksdomeinen Voedselveiligheid (T&V-VV) en Productkwaliteit en -innovatie (T&V-PI) (verder in deze brochure kortweg ILVO-T&V genoemd) stellen via deze brochure hun dienstverlenende laboactiviteiten voor.

ILVO-T&V wil via de dienstverlening van zijn deskundige laboratoria de onderzoeksresultaten en de expertise ten dienste stellen van de ganse voedingsketen gaande van de primaire productie tot en met de verwerkende industrie. Deze dienstverlenende activiteiten omvatten in hoofdzaak de laboratoriumanalyses en de ringanalyses, die ISO geaccrediteerd zijn door BELAC. De verschillende laboratoriumanalyses worden in deze brochure thematisch weergegeven. Naast de weergegeven laboratoriumanalyses kunnen op aanvraag eventueel ook nog enkele andere analyses uitgevoerd worden.

ILVO-T&V beschikt ook over een Food Pilot met voedings-procesapparatuur op pilotschaal. De Food Pilot is een pilootfabriek opgericht in samenwerkingsverband tussen ILVO en Flanders' Food, ter ondersteuning van de innovatie van de Vlaamse Agro-Food industrie. Voor meer informatie zie www.foodpilot.be. Bij al deze diensten kan de klant rekenen op ondersteuning door het gespecialiseerd wetenschappelijk personeel van ILVO-T&V.

Mei 2013

2. CHEMISCHE VOEDSELVEILIGHEID

Hierbij worden analyses uitgevoerd op de aanwezigheid van residuen van diergeneesmiddelen (bv. antibiotica, chemotherapeutica, ontwormingsmiddelen, ontstekingsremmers, ...) en contaminanten (bv. PCB's, mycotoxines) door middel van screeningsmethoden (microbiologische, immunologische en receptortesten) en/of chromatografische methoden (LC-MS/MS, LC-fluorescentie, GC-MS) en dit vnl. in levensmiddelen van dierlijke oorsprong.

2.1 Analyses screeningslaboratorium

In het screeningslaboratorium worden levensmiddelen van dierlijke oorsprong en water m.b.v. microbiologische inhibitortesten gescreend op de aanwezigheid van bacteriegroeiremmende stoffen (vnl. antibiotica en chemotherapeutica). Tevens worden levensmiddelen van dierlijke oorsprong m.b.v. immunologische-, Charm II- en receptortesten groepsspecifiek gescreend op de aanwezigheid van residuen van -lactamantibiotica, tetracyclines, sulfonamiden, streptomycines, macroliden & lincosamiden, quinolones en chlooramphenicol.

Contact:

Wim Reybroeck
T 09 272 30 11
wim.reybroeck@ilvo.vlaanderen.be

Sigrid Ooghe
T 09 272 30 12
sigrid.ooghe@ilvo.vlaanderen.be

Matrix	Parameter	Methode	AC
Kiwi	Screening van streptomycine	Streptomycin ELISA (immunologische test)	Ja
Levensmiddelen van dierlijke oorsprong en water ⁽¹⁾ Honing Melk, melk- en zuivel-poeder, room, boter en kaas Weefsel van dierlijke oorsprong	Screening chlooramphenicol (0,1 g/kg)	Immunologische test CAP ELISA (chlooramphenicol)	Ja

AC: geaccrediteerde analyse

⁽¹⁾ In het kader van zijn accreditatie heeft het laboratorium de toelating om de parameters, vermeld in de tweede kolom, te bepalen voor de corresponderende matrices, behorende tot de groep (van matrices) vermeld in de eerste kolom. Deze toelating wordt gegeven op voorwaarde dat een aangepaste validatie wordt uitgevoerd overeenkomstig het globaal validatie concept zoals vastgelegd in het kwaliteitssysteem van het laboratorium en overeenkomstig BELAC 2-105. Het laboratorium houdt, ten behoeve van elke aanvrager, een geactualiseerde lijst bij van de specifieke matrices die onder voornoemde groep vallen. Deze lijst is ook beschikbaar op de website http://www.ilvo.vlaanderen.be/Portals/68/documents/Diensten/scope_QA.pdf.

ANALYSES SCREENINGSLABORATORIUM

Matrix	Parameter	Methode	AC
Levensmiddelen van dierlijke oorsprong & water ⁽²⁾ Melk, melkpoeder, room en water Melk, melkpoeder en room Weefsel van dierlijke oorsprong	Screening van bacteriegroeiremmende stoffen (vnl. antibiotica en chemotherapeutica) ⁽²⁾	Microbiologische inhibitortest Delvotest SP-NT Delvotest T 5 Pack CMT (Copan Milk Test) <i>B. cereus</i> -test (vnl. tetracyclines) <i>E. coli</i> -test (vnl. quinolones) Premitest na solventextractie <i>E. coli</i> -plaattest (vnl. quinolones)	Ja
Levensmiddelen van dierlijke oorsprong & water ⁽²⁾ Melk, melkpoeder en room Melk en melkpoeder Honing Weefsel van dierlijke oorsprong Eieren	Groepsspecifieke screening van antibiotica en chemotherapeutica ⁽²⁾	Receptortest Beta-s.t.a.r. (β-lactams) SNAP Beta-Lactam Test (β-lactams) Charm MRL Beta-Lactam Test (β-lactams) Tetrasensor Honey (tetracyclines) Tetrasensor Tissue (20 ppb) (tetracyclines) Tetrasensor Tissue (tetracyclines)	Ja
Levensmiddelen van dierlijke oorsprong & water ⁽²⁾ Melk, melkpoeder en room Eieren	Groepsspecifieke screening van antibiotica en chemotherapeutica ⁽²⁾	Immunologische test Streptomycin ELISA (streptomycines) Flumequine ELISA (flumequine) Fluoroquinolone II ELISA (fluoroquinolones)	Ja

ANALYSES SCREENINGSLABORATORIUM

Matrix	Parameter	Methode	AC
Levensmiddelen van dierlijke oorsprong & water ⁽²⁾	Groepsspecifieke screening van antibiotica en chemotherapeutica ⁽²⁾	Charm II–(receptor)test met radio-actieve labeling	Ja
Honing		Charm II streptomycines Honey (streptomycines)	
Honing		Charm II sulfonamiden Honey (sulfonamiden)	
Honing		Charm II macroliden Honey (macroliden en lincosamiden)	
Eieren		Charm II sulfonamiden Eggs (sulfonamiden)	
Eieren	Screening van bacteriegroei-remmende stoffen	Premi-test Egg (microbiologische test)	Nee
Melk	Screening van β -lactamverbindingen	Charm 3 MRLBL3 (receptortest)	Nee
Melk	Screening van β -lactamverbindingen	SNAP ST (receptortest)	Nee
Weefsel van dierlijke oorsprong	Screening van β -lactamverbindingen	Beta-s.t.a.r. Tissue (receptortest)	Nee
Melk	Screening van β -lactamverbindingen en tetracyclines	TwinSensor Milk / TwinExpress Milk (receptortest)	Nee
Melk	Screening van β -lactamverbindingen en tetracyclines	Beta-s.t.a.r. Combo 3.0 (receptor-test)	Nee

⁽²⁾ In het kader van zijn accreditatie heeft het laboratorium de toelating alle parameters, behorende tot de groep (van parameters) vermeld in de tweede kolom, te bepalen voor de corresponderende matrices, behorende tot de groep (van matrices) vermeld in de eerste kolom. Deze toelating wordt gegeven op voorwaarde dat een aangepaste validatie wordt uitgevoerd overeenkomstig het globaal validatie concept zoals vastgelegd in het kwaliteitssysteem van het laboratorium en overeenkomstig BELAC 2-105. Het laboratorium houdt, ten behoeve van elke aanvrager, een geactualiseerde lijst bij van de specifieke parameters (met de bijhorende detectielimieten) en matrices die onder de voornoemde groepen vallen. Deze lijst is ook beschikbaar op de website http://www.ilvo.vlaanderen.be/Portals/68/documents/Diensten/scope_QA.pdf.

ANALYSES SCREENINGSLABORATORIUM

Matrix	Parameter	Methode	AC
Melk	Screening van β -lactamverbindingen en tetracyclines	SNAPduo Beta-Tetra ST (receptortest)	Nee
Melk	Screening van β -lactamverbindingen en tetracyclines	Trisensor Milk (receptortest)	Nee
Melk	Screening tetracyclines	TetraSensor Milk (receptortest)	Nee
Weefsel van dierlijke oorsprong	Screening tetracyclines	<i>B. cereus</i> -plaattest (microbiologische test)	Nee
Melk, weefsel van dierlijke oorsprong, voeder en water	Screening van sulfonamiden	Charm II Sulfonamiden (receptortest)	Nee
Honing	Screening van sulfonamiden	Sulfasensor Honey (receptortest)	Nee
Melk, eieren, weefsel van dierlijke oorsprong en water	Screening van macroliden en lincosamiden	Charm II Macroliden (receptortest)	Nee
Melk	Screening van tylosine	Tylosensor Milk (receptortest)	Nee
Melk en water	Screening van aminoglycosiden (streptomycines & gentamycine)	Charm II AG Streptomycines & Gentamycin (receptortest)	Nee
Eieren en weefsel van dierlijke oorsprong	Screening van aminoglycosiden (streptomycines)	Charm II Streptomycines (receptortest)	Nee
Eieren en weefsel van dierlijke oorsprong	Screening van aminoglycosiden (gentamycine & neomycine)	Charm II AG Gentamycin & Neomycin (receptortest)	Nee
Melk	Screening van aminoglycosiden (neomycine, kanamycine, gentamycine & (dihydro)-streptomycine)	4-Aminosensor Milk (receptortest)	Nee

2.2 Analyses chromatografisch laboratorium

In het chromatografisch laboratorium worden residuen van diergeneesmiddelen en contaminanten opgespoord in melk, eieren, vlees, honing en voeder. Hierbij worden analysetechnieken zoals LC-fluorescentie, GC-MS en vooral LC-MS/MS gebruikt.

Contact:

Els Daeseleire

T 09 272 30 32

els.daeseleire@ilvo.vlaanderen.be

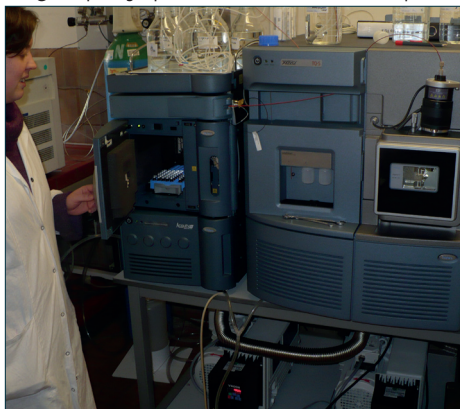
ANALYSES CHROMATOGRAFISCH LABORATORIUM

Matrix	Parameter	Methode	AC
Melk, melkpoeder kaas en yoghurt	Aflatoxine M1	ISO14501 & IDF171	Ja
Melk en melk-pro- ducten, eieren en eiproducten	PCB's	Eigen methode	Ja
Melk	β-lactamverbindingen ⁽¹⁾ : benzylpenicilline, ampicilline, amoxicilline, oxacilline, cloxacilline, dicloxacilline, ceftiofur, cefazoline, cefapirin + desacetylcefapirin, cefalexine, cefalonium, cefquinome	Eigen LC-MS/MS- me- thode: identificatie + semi-kwantitatief	Ja
Melk	Avermectines ⁽¹⁾ : ivermectine, aba- mectine, eprinomectine, moxidec- tine, doramectine	Eigen LC-fluorescen- tie methode	Ja
Melk	Ontwormingsmiddelen ⁽¹⁾ : levamisol, triclabendazole, oxibendazole, thiabendazole, oxfendazol, albendazole, fenbendazole, febantel, nitroxinil, closantel, chlorsulon, morantel, netobimin, oxyclozanide	Eigen LC-MS/MS-me- thode: kwantitatief	Ja
Eieren, vlees en voerders	Coccidiostatica ⁽¹⁾ : halofuginone, di- clazuril, robenidine, dimetridazole, ronidazole, metroni-dazole, nicar- bazine, lasalocid, narasine, salino- mycine, monensin, maduramycine, semduramycine	Eigen LC-MS/MS- methode: identifika- tie + kwantitatief	Ja

ANALYSES CHROMATOGRAFISCH LABORATORIUM

Matrix	Parameter	Methode	AC
Melk en Vlees	Niet-steroidale ontstekingsremmers ⁽¹⁾ : 4-methylamino antipyrine, carprofen, diclofenac, fenylbutazone, flufena-mine zuur, flunixine flunixine-OH, ketoprofen, meloxicam, tolfenamine-zuur, niflunimezuur; mefenamine-zuur, naproxen, ramifenazone	Eigen LC-MS/MS-methode: identificatie + kwantitatief	Ja
Honing	Sulfonamiden ⁽¹⁾ : sulfaquinoxaline, sulfamethazine, sulfamerazine, sulfathiazole, sulfamethoxazole, sulfadiazine, sulfapyridine	Eigen LC-MS/MS-methode: identificatie + kwantitatief	Ja
Melk, vlees, ei en/of ei producten	Tetracyclines	LC-MS/MS	Nee
Vlees, lever, nier, ei en/of ei producten, vis en/of vis producten	Benzimidazolen	LC-MS/MS	Nee
Melk	Nitro-imidazolen	LC-MS/MS	Nee
Melk, eieren, vlees	Fluoroquinolones/ sulfonamiden	LC-MS/MS	Nee
Eieren, vlees, kuilvoeder	Mycotoxines	LC-MS/MS	Nee

⁽¹⁾ Het laboratorium heeft flexibele scoop, wat betekent dat ook alle andere componenten behorende tot de aangeduide groep bij "parameter" kunnen bepaald worden in de opgegeven matrix.

3. MICROBIOLOGISCHE VOEDSELVEILIGHEID

3.1 Microbiologische analyses

De analyses omtrent de microbiologische voedselveiligheid betreffen zowel microbiologische indicatoren voor bederf, hygiëne-indicatoren als ziekteverwekkende en toxineproducerende bacteriën (pathogenen).

De meeste microbiologische analyses worden uitgevoerd op alle voedingsmiddelen met in hoofdzaak ISO-methoden. Volgende tellingen worden bepaald: totaal (an) aërobe kiemen of sporenvormers, coliformen, β -glucuronidase positieve *E. coli*, Enterobacteriaceae, *Staphylococcus aureus*, gisten en schimmels, *Listeria* spp., *Listeria monocytogenes*, sulfiet reducerende anaërobe kiemen, *Clostridium perfringens* en *Bacillus cereus*. De detectie van volgende pathogenen behoren ook tot de scoop van het labo: *Salmonella*, *E. coli* O157, *Campylobacter*, *Listeria* spp. en *Listeria monocytogenes*. In yoghurt worden de aantallen karakteristieke micro-organismen *Lactobacillus bulgaricus* en *Streptococcus thermophilus* bepaald. Enterotoxines geproduceerd door *Staphylococcus aureus* worden opgespoord in melk en melkproducten.

Contact:

Koen De Reu

T 09 272 30 43

koen.dereu@ilvo.vlaanderen.be

ANALYSES MICROBIOLOGISCH LABORATORIUM

Matrix	Parameter	Methode	AC
Voedingsmiddelen	Telling aërobe kiemen bij 30°C Telling anaërobe kiemen bij 37°C Telling aërobe sporevormers bij 30°C Telling anaërobe sporevormers bij 37°C	ISO4833 SP-VG M005 SP-VG M008 SP-VG M007	Ja
Voedingsmiddelen	Telling coliforme bacteriën bij 30 of 37°C Telling thermotolerante coliforme bacteriën	ISO4832 Afgeleid van ISO 4832	Ja
Voedingsmiddelen	Telling β -glucuronidase positieve <i>Escherichia coli</i> bij 44°C	Rapid' <i>E. coli</i> 2 - AFNOR BRD-07/1-07/93	Ja
Voedingsmiddelen	Telling Enterobacteriaceae bij 30 of 37°C	ISO21528-2	Ja
Voedingsmiddelen	Telling schimmels en gisten bij 25°C	ISO7954	Ja

ANALYSES MICROBIOLOGISCH LABORATORIUM

Matrix	Parameter	Methode	AC
Voedingsmiddelen	Telling sulfietreducerende anaëroben bij 37°C (clostridia) Telling <i>Clostridium perfringens</i> bij 37°C	AFNORXP V 08-061 ISO7937	Ja
Voedingsmiddelen	Telling <i>Staphylococcus aureus</i>	ISO6888-2	Ja
Voedingsmiddelen	Detectie van <i>Salmonella</i>	ISO6579 en VIDAS SLM AFNOR BIO 12/1 – 04/94	Ja
Voedingsmiddelen	Detectie van <i>Listeria</i> spp. Detectie van <i>Listeria monocytogenes</i> Telling van <i>Listeria monocytogenes</i>	ISO11290-1/Amd 1 VIDAS LIS AFNOR BIO-12/2-06/94 ISO11290-1/Amd 1 VIDAS LMO2 AFNOR BIO-12/11-03/04 ISO11290-2/Amd 1	Ja
Voedingsmiddelen	Telling vermoedelijke <i>Bacillus cereus</i> bij 30°C	ISO7932	Ja
Voedingsmiddelen	Detectie thermotolerante <i>Campylobacter</i>	ISO10272-1	Ja
Melk en melkproducten	Telling karakteristieke micro-organismen in yoghurt (<i>Lactobacillus bulgaricus</i> en <i>Streptococcus thermophilus</i>)	ISO7889	Ja
Melk en melkproducten	Detectie van enterotoxines geproduceerd door <i>Staphylococcus aureus</i>	ELISA Vidas set 2 (bioMérieux)	Ja
Voedingsmiddelen	Detectie van <i>E. coli</i> O157	ISO16654	Ja
Diverse	Bifidobacterium	Eigen methode	Nee
Diverse	Boterzuurbacteriën	ILVO-T&V-NG1	Nee
Diverse	Contaminanten	ILVO-T&B-NG5	Nee
Diverse	<i>Enterococcus</i> spp.	Eigen methode	Nee
Diverse	Melkzuurbacteriën	Eigen methode	Nee
Diverse	<i>Lactobacillus</i> spp.	Eigen methode	Nee
Diverse	<i>Streptococcus</i> spp.	Eigen methode	Nee
Diverse	Totaal aantal Gram-negatieve bacteriën	ILVO-T&V-NG4	Nee

Matrix	Parameter	Methode	AC
Diverse	Osmofiele gisten	ILVO-T&V-NG3	Nee
Diverse	Propionzuurbacteriën	ILVO-T&V-NG2	Nee
Diverse	<i>Bacillus sporothermodurans</i> sporen	Scheldeman, J. Appl. Microbiol., 2002, 92, 983-991	Nee
Diverse	<i>Clostridium tyrobutyricum</i>	Herman, Appl. Environ. Microbiol., 1995, 61, 4141-4146	Nee
Alle matrices	Fenotypische identificatie bacteriële stammen	Biotypering	Nee
Alle matrices	Moleculaire identificatie van bacteriële stammen	16S rDNA sequencer (partiël)	Nee
Alle matrices	Moleculaire serotypering van <i>Salmonella</i>	Rasschaert, J. Clin. Microbiol., 2005, 43, 3615-3623	Nee
Alle matrices	Moleculaire fijntypering van bacteriële stammen	Gebaseerd op PFGE (2 restrictie-enzymen); RAPD (4 primers), rep-PCR, plasmide analyse en/of AFLP	Nee

3.2 Houdbaarheids- en challengetesten

In samenspraak met de klant kunnen testen worden opgezet om de houdbaarheid van levensmiddelen na te gaan. Tevens kunnen challengetesten worden uitgevoerd om overleving en groei van pathogenen en bedervers bij verwerking en bewaring van levensmiddelen te analyseren.

Contact:

Els Van Coillie

T 09 272 30 28

els.vancoillie@ilvo.vlaanderen.be

4. SAMENSTELLING, AUTHENTICITEIT EN KWALITEIT

Hierbij worden samenstelling, hittebelasting van voedingsmiddelen en parameters getest, die bepalend zijn voor de kwaliteit en eigenschappen.

Er worden fysische en chemische analyses uitgevoerd hoofdzakelijk op melk en melkproducten. Het betreft de bepaling van de gehaltes aan vet, eiwit, niet-eiwit stikstof, droge stof, densiteit, asgehalte, zoutgehalte, vriespunt en desinfectanten. Verder worden ook het vocht-, eiwit-, vet-, en het hydroxyprolinegehalte in vlees en vleesproducten van gevogelte, as in vlees en het alkalisch fosfatase in melk en melkdranken bepaald.

Contact:

Jan De Block
T 09 272 30 06
jan.deblock@ilvo.vlaanderen.be

Hendrik De Ruyck
T 09 272 30 31
hendrik.deruyck@ilvo.vlaanderen.be

Hadewig Werbrouck
T 09 272 30 18
hadewig.werbrouck@ilvo.vlaanderen.be

Els Daeseleire
T 09 272 30 32
els.daeseleire@ilvo.vlaanderen.be

Wim Reybroeck
T 09 272 30 11
wim.reybroeck@ilvo.vlaanderen.be

Sigrid Ooghe
T 09 272 30 12
sigrid.ooghe@ilvo.vlaanderen.be

ANALYSES SAMENSTELLING, AUTHENTICITEIT EN KWALITEIT

Matrix	Parameter	Methode	AC	Contact
Melk en dranken op basis van melk	Alkalische fosfatase	ISO11816-1/IDF 155-1	Ja	Jan De Block
Melk en melkproducten	Lactoperoxidase	Afgeleid van NBN V21-026	Nee	Jan De Block
Kaas	Alkalische fosfatase	Afgeleid van ISO11816-1/IDF 155-1	Nee	Jan De Block
Melk en melkproducten	Lactulose	ISO11285/IDF175	Nee	Jan De Block
Melk en melkproducten	Eiwitafbraak	TNBS	Nee	Jan De Block
Melk en melkproducten	Turbiditeit	NBN V21-026	Nee	Jan De Block
Melk en melkproducten + diverse	Suikers (glucose, fructose, saccharose, ...)	Enzymatisch-fotometrische methode	Nee	Jan De Block
Melk en melkproducten	Ureum	Enzymatisch-fotometrische methode	Nee	Jan De Block
Melk en kaas	Detectie koemelk in geiten- en schapenkaas	IEF (ver EG 273/2008 ANNEX IX) of ELISA	Nee	Jan De Block
Melk en melkproducten	Caseïne-wei verhouding	Derivatieve spectrofotometrie	Nee	Jan De Block
Kaas, desserts, opgeklopte room, ijsroom	Hardheid/textuur	Textuurmeting (Eigen methode)	Nee	Jan De Block
Room	Opklopeigenschappen	Eigen methode	Nee	Jan De Block
Kaas	Nitraat en nitriet	IDF197	Nee	Jan De Block
Voedingsproducten	Wateractiviteit	Chilled mirror methode	Nee	Jan De Block
Zuivelproducten	Vetoxidatie	peroxidewaarde	Nee	Jan De Block
Zuivelproducten	Vetafbraak	IDF6B	Nee	Jan De Block
Melk	Hittestabiliteit	Eigen methode	Nee	Jan De Block
Ijsroom	Dichtheid	Eigen Methode	Nee	Jan De Block
Melk	Vitamine B2 (ribo-flavine)	Volgens Havemose et al. (2004)	Nee	Jan De Block
Melkpoeder	Hitteklasse	WPNI (ADPI)	Nee	Jan De Block/ Hendrik De Ruyck
Ijsroom	Afsmeltgedrag	Eigen methode	Nee	Jan De Block

ANALYSES SAMENSTELLING, AUTHENTICITEIT EN KWALITEIT

Matrix	Parameter	Methode	AC	Contact
Melkpoeder	On/oplosbaarheid	IDF129A of ADPI	Nee	Jan De Block/ Hendrik De Ruyck
Melkpoeder	Lactose-uitkristallisatie	Polarimetrie	Nee	Jan De Block/ Hendrik De Ruyck
Melkpoeder	Zuurtegraad	ADPI of IDF86	Nee	Jan De Block/ Hendrik De Ruyck
Melk en melkproducten	Melkzuur/lactaat	IDF69 2003	Nee	Jan De Block/ Hendrik De Ruyck
Melkpoeder	Dichtheden	IDF134A en airpycnometer	Nee	Jan De Block/ Hendrik De Ruyck
Melkpoeder	Vrij vet	CCl ₄ -extractie (Niro)	Nee	Jan De Block/ Hendrik De Ruyck
Room	Vrij vet	Verkorte Röse-Gottlieb	Nee	Jan De Block/ Hendrik De Ruyck
Melkpoeder	Instanteigenschappen	IDF87	Nee	Jan De Block/ Hendrik De Ruyck
Melkpoeder	Lecithine	Eigen methode	Nee	Jan De Block/ Hendrik De Ruyck
Melk en melkpoeder	Fosfor	IDF33C	Nee	Jan De Block/ Hendrik De Ruyck
Melkpoeder	Hygroscopiciteit	Eigen methode	Nee	Jan De Block
Melk en melkproducten	Furosine	ISO18329/IDF193	Nee	Jan De Block
Melk en melkproducten	HMF	HPLC	Nee	Jan De Block
Melk	Zuuroplosbaar β -lactoglobuline	Afgeleid van ISO13875/IDF178A	Nee	Jan De Block

ANALYSES SAMENSTELLING, AUTHENTICITEIT EN KWALITEIT

Matrix	Parameter	Methode	AC	Contact
Melk	Lactulose	IDF147B (HPLC)	Nee	Jan De Block
Voedingsproducten	Suikers	HPLC	Nee	Jan De Block
Melkpoeder	Glycomacropeptide A (leibweipoeder in melkpoeder)	Ver. 2426/90	Nee	Jan De Block
Voedingsproducten	Deeltjesgrootteverdeling	Laserdiffractie	Nee	Jan De Block
Kaas	pH	Eigen methode	Nee	Jan De Block
Melkproducten, olie en vet	Joodgetal	AOAC920 159	Nee	Jan De Block
Melk en melkpoeder, weipoeder, karnemelkpoeder, boterserumpoeder, geconcentreerde melk, consumptie-ijs en mengsels, weikaas, room, zuigelingenvoeding op melkbasis	Vetgehalte	Röse-Gottlieb volgens IDF1, IDF9, IDF16, IDF59, IDF116 en IDF123	Ja	Hadewig Werbrouck
Kaas en smeltkaas	Vetgehalte	Schmid-Bondzynski-Ratslaff IDF5	Ja	Hadewig Werbrouck
Melk, melkproducten en op melk gebaseerde voedingsmiddelen die veel vrije vetzuren bevatten of die bestanddelen bevatten die niet volledig oplossen in ammoniak door aanwezigheid van klonters of niet-melk ingrediënten. Ook voor verse kaas-soorten en verse kazen met fruit, siroop, muesli enz. of met een lactosegehalte hoger dan 5%.	Vetgehalte	Weibull-Berntrop ISO-IDF124 3	Ja	Hadewig Werbrouck
Melk, melkpoeder, weipoeder, karnemelkpoeder, boterserumpoeder, geconcentreerde melk, consumptie-ijs en mengsels, kaas en weikaas, room, wei-eiwit, wei en ultrafiltraat	Totaal stikstof gehalte, ruw eiwitgehalte	IDF20, deel 2	Ja	Hadewig Werbrouck

ANALYSES SAMENSTELLING, AUTHENTICITEIT EN KWALITEIT

Matrix	Parameter	Methode	AC	Contact
Melk	Niet-eiwit-stikstofgehalte	IDF20, deel 4	Ja	Hadewig Werbrouck
Melkpoeder en roompoe- der	Vochtgehalte	IDF26	Ja	Hadewig Werbrouck
Boter	Vochtgehalte (Droge stofgehalte)	IDF80	Ja	Hadewig Werbrouck
Melk, room en niet-gesuikerde geconcentreerde melk	Droge stofgehalte	IDF21	Ja	Hadewig Werbrouck
Kaas en smeltkaas	Droge stofgehalte	IDF4	Ja	Hadewig Werbrouck
Melk	Dichtheid	NBN V21-020: 1980. Deze norm is in overeenstemming met ISO2449	Ja	Hadewig Werbrouck
Melk	Vriespunt	IDF108	Ja	Hadewig Werbrouck
Melk	Oxiderende ontsmet- tingsmiddelen	MB 14 oktober 1994, bijlage 11	Ja	Hadewig Werbrouck
Vlees en vleesproducten gevogelte	Vochtgehalte	ISO1442	Ja	Hadewig Werbrouck
Vlees en vleesproducten gevogelte	Eiwitbepaling	ISO937	Ja	Hadewig Werbrouck
Vlees en vleesproducten gevogelte	Vetbepaling	ISO1444	Ja	Hadewig Werbrouck
Vlees en vleesproducten gevogelte	Hydroxyproline	ISO3496	Ja	Hadewig Werbrouck
Vlees en vleesproducten	Asgehalte	ISO936	Ja	Els Daeseleire
Melk en zuivelproducten	Asgehalte	Eigen methode	Ja	Els Daeseleire
Melk en melkproducten	Lactose	IDF79	Nee	Hadewig Werbrouck
Boter	Vetvrije droge stof	IDF80	Nee	Hadewig Werbrouck
Honing	Invertase-activiteit	APIDGB5, extra issue 1997: p. 53-55	Nee	Wim Rey- broeck/Sigrid Ooghe

ANALYSES SAMENSTELLING, AUTHENTICITEIT EN KWALITEIT

Matrix	Parameter	Methode	AC	Contact
Honing	Elektrische geleidbaarheid	APIDGB5, extra issue 1997: p. 14-16	Nee	Wim Reybroeck/ Sigrid Ooghe
Honing	Vochtgehalte	APIDGB5, extra issue 1997: p. 11-13	Nee	Wim Reybroeck/ Sigrid Ooghe
Honing	Specifieke rotatie	APIDGB5, extra issue 1997: p. 58-59	Nee	Wim Reybroeck/ Sigrid Ooghe
Honing	Diastase-index	Harm. Methods IHC 2002: p. 38-40	Nee	Wim Reybroeck/ Sigrid Ooghe
Honing	HMF-gehalte	Methode White	Nee	Wim Reybroeck/ Sigrid Ooghe
UHT-producten	Steriliteitscontrole	ATP-bepaling	Nee	Wim Reybroeck
Reinigings- en desinfectie-middelen	Bepaling inactiverend vermogen	IDF-Tube test	Nee	Wim Reybroeck
Reinigings- en desinfectie-middelen	Bactericide werking	AFNOR IV	Nee	Wim Reybroeck
Reinigings- en desinfectie-middelen	Bactericide werking	AFNOR V	Nee	Wim Reybroeck
Reinigings- en desinfectie-middelen	Bactericide werking	AOAC960-09 (per bacterie/per contacttijd)	Nee	Wim Reybroeck
Reinigings- en desinfectie-middelen	Vetoplossend vermogen	Eigen methode	Nee	Wim Reybroeck
Reinigings- en desinfectie-middelen	Kalkoplossend vermogen	Eigen methode	Nee	Wim Reybroeck
Reinigings- en desinfectie-middelen	Actieve chloorbepaling	Eigen methode	Nee	Wim Reybroeck
Reinigings- en desinfectie-middelen	pH	Eigen methode	Nee	Wim Reybroeck

5. ORGANISATIE VAN RINGONDERZOEKEN VOOR MELK

Er worden ringonderzoeken (RO) georganiseerd voor de bepaling van de kwaliteit en de samenstelling van melk (zie MB van 14 oktober 1994 tot vaststelling van de analysemethoden voor de officiële bepaling van de kwaliteit en van de samenstelling van melk geleverd aan kopers) overeenkomstig de gids ISO 17043. Dit betreft volgende analyseparameters op rauwe melk: vet- en eiwitgehalte, kiemgetal, coli-achtige bacteriën, vriespunt, somatische cellen (celgetal), remstoffen, zichtbare zuiverheid (filtratie); en vetgehalte op room.

Voor de industriële zuivellaboratoria worden geaccrediteerde ringonderzoeken voor rauwe melkstalen georganiseerd voor de parameters vet, eiwit, kiemgetal, coli en vriespunt zodat de routinemethoden, die aangewend worden bij de zuivelindustrie, gecontroleerd kunnen worden op hun juistheid. Tevens wordt ook een ringonderzoek voor het vetgehalte in room georganiseerd.

Buiten accreditatie zijn er voor de industriële laboratoria ook RO voor rauwe melkstalen voor de parameters Enterobacteriaceae, E. coli en antibiotica. Bij hun autocontrole gebruikt de Belgische zuivelindustrie sneltesten of/en microbiologische inhibitortesten om de binnenkomende melk te screenen op residuen van β -lactam antibiotica (penicillines en cephalosporines). De juistheid van deze testen is zeer belangrijk omdat deze kunnen leiden tot vernietiging van de hele RMO-inhoud. Er worden eveneens controlemonsters melk met antibiotica aangeboden buiten accreditatie alsook ijkreeksen voor vet, eiwit en droge stof op volle, afgeroomde en condensmelk. In het kader van validatiestudies voor commerciële testkits kunnen op aanvraag ook RO georganiseerd worden.

De wetenschappelijke begeleiding van de zuivelindustrie omvat samengevat ringonderzoeken, (standaard) referentiereeksen en workshops:

- Ringonderzoeken voor zowel kwaliteits- als samenstellingsparameters: maandelijks, 2-maandelijks en 6-maandelijks afhankelijk van de parameters
- (standaard) Referentiereeksen: rauwe melk, condensmelk, afgeroomde melk, room en harde kaas voor de parameters vet, eiwit en droge stof
- Op aanvraag worden tevens antibioticastandaarden geleverd
- Minimum jaarlijks workshops/info meetings

Contact:

Hadewig Werbrouck

T 09 272 30 18

hadewig.werbrouck@ilvo.vlaanderen.be

Sigrid Ooghe

T 09 272 30 12

sigrid.ooghe@ilvo.vlaanderen.be

Wim Reybroeck

T 09 272 30 11

wim.reybroeck@ilvo.vlaanderen.be

6. ORGANOLEPTISCH ONDERZOEK

Hierbij worden smaak, mondgevoel en textuur van voedingsproducten getest via vergelijkende testen of triangeltesten. Bij organoleptisch onderzoek van melkpoeder of andere voedingsproducten worden geur, smaak, mondgevoel en textuur door een keuringspanel beoordeeld via vergelijkende testen of triangeltesten.

Contact:

Jan De Block
T 09 272 30 06
jan.deblock@ilvo.vlaanderen.be

Hendrik De Ruyck
T 09 272 30 31
hendrik.deruyck@ilvo.vlaanderen.be

ORGANOLEPTISCHE ONDERZOEKEN

Matrix	Parameter	Methode	AC	Contact
Melkpoeder	Organoleptiek	IDF199C	Nee	Jan De Block/ Hendrik De Ruyck
Voedingsproducten	Sens. analyse Triangeltest	ISO4120	Nee	Jan De Block
Voedingsproducten	Sens. analyse vergelijkende test	Eigen methode	Nee	Jan De Block

7. GGO's

Voedings- en voederm monsters worden geanalyseerd op aanwezigheid van genetisch gewijzigde organismen (GGO's; "screening"), soort/type GGO's ("identificatie") alsook het relatief gehalte aan GGO's per ingrediënt ("kwantificatie").

GGO analyses worden opgesplitst in 3 groepen, naargelang de vraag:

- In een screening PCR wordt gezocht naar veel voorkomende, regulatorische DNA sequenties in GGO's, zoals de Cauliflower Mosaic Virus promotor 35S (p-35S), de Agrobacterium tumefaciens nopaline synthase terminator (t-NOS), en de Figwort Mosaic Virus promotor 35S (p-FMV), en dit in combinatie met een opsporing van één of meerdere gewassen (species-specifieke PCR).
- Indien één of meerdere van de species-specifieke DNA targets en/of GGO-screening elementen positief zijn, worden de in de EU-toegelaten GGO's opgespoord naargelang het gewas dat gedetecteerd werd (identificatie PCR).
- Tenslotte worden de individuele, geïdentificeerde GGO events, gekwantificeerd (kwantitatieve PCR) teneinde te kunnen bepalen of het monster al dan niet conform is met de regelgeving (drempelwaarde voor verplichte etikettering van 0.9% GGO per gewas voor in de EU geautoriseerde events).

De basisprocedure voor GGO analyses is gericht op het opsporen en, indien aanwezig, kwantificeren van alle in de EU-goedgekeurde of in de pijplijn zijnde (zogenaamde "LLP events" of Low Level Presence events) GGO lijnen. Bij onverklaarbare signalen op het niveau van de screening, kan het zijn dat verdere analyse in de richting van evt. aanwezige niet-geautoriseerde of ongekende GGO's (UGMs, unknown genetically modified organisms) nodig is. Dergelijke analyse vraagt uiteraard meer tijd en gebeurt in samenspraak met de klant en volgens wat op een bepaald moment technisch mogelijk is in het laboratorium.

GGO analyses kunnen uitgevoerd worden op diverse matrices, gaande van zaaizaden (tevens ISTA-geaccrediteerd voor GGO's) tot en met be- en verwerkte producten.

Contact:

Isabel Taverniers

T 09 272 28 41

isabel.taverniers@ilvo.vlaanderen.be

Bart Van Droogenbroeck

T 09 272 28 39

bart.vandroogenbroeck@ilvo.vlaanderen.be

Marc De Loose

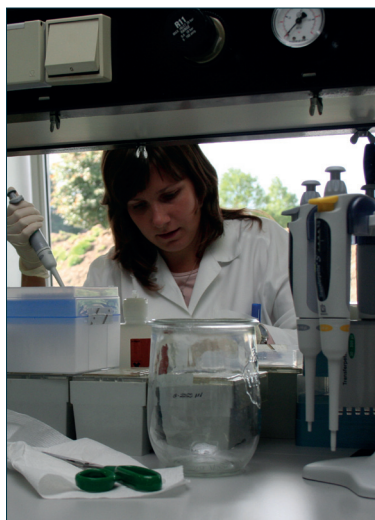
T 09 272 28 42

marc.deloose@ilvo.vlaanderen.be

GGO-DETECTIES

Matrix	Parameter	Methode	AC
Sojabonen en alle afgeleide, be- en verwerkte producten	Detectie en kwantificatie van GGO soja events (RRS)	Construct-specifieke methoden; literatuur	Nee
Maïszaad/-graan en alle afgeleide, be- en verwerkte producten	Detectie en kwantificatie van GGO maïs events (Bt11, Bt176, Mon810, GA21, T25)	Construct-specifieke methoden; literatuur	Nee
Vaste grondstoffen en alle afgeleide, be- en verwerkte producten	Planten	EURL officiële methoden	Ja
Vaste grondstoffen en alle afgeleide, be- en verwerkte producten	Screening elementen (p-35S, t-NOS, p-FMV)	EURL officiële methoden; literatuur	Ja
Vaste grondstoffen en alle afgeleide, be- en verwerkte producten	Detectie van GGO events (alle in de EU-geautoriseerde events)	EURL officiële methoden	Ja
Vaste grondstoffen en alle afgeleide, be- en verwerkte producten	Kwantificatie van GGO events (alle in de EU-geautoriseerde events)	EURL officiële methoden	Ja

8. VOEDSELALLERGENEN EN (SPECIES-) AUTHENTICITEIT

Voedselallergenen van plantaardige (bv. soja, noten, mosterd) en dierlijke oorsprong (bv. melk, eieren, vis & schaaldieren) kunnen opgespoord worden in allerhande monsters op basis van PCR (polymerase ketting reactie) en/of ELISA (enzyme-linked immunosorbent assay). Ook authenticiteitsbepalingen (species-oorsprong van bv. vlees- en melkproducten) worden uitgevoerd op diverse matrices.

*Opmerking: Volgens Richtlijn 2007/68/EC van de Commissie van 27 november 2007 moeten alle in Bijlage III bis opgenomen ingrediënten op het etiket van levensmiddelen worden vermeld. Het gaat om: glutenbevattende granen, schaaldieren, eieren, vis, aardnoten, soja, melk, noten, selderij, mosterd, sesamzaad, zwaveldioxide, lupine, weekdieren, en producten op basis daarvan. Uitzonderingen worden eveneens vermeld in de lijst in Bijlage III bis van Richtlijn 2007/68/EC.

Contact:

Isabel Taverniers
T 09 272 28 41
isabel.taverniers@ilvo.vlaanderen.be

Bart Van Droogenbroeck
T 09 272 28 39
bart.vandroogenbroeck@ilvo.vlaanderen.be

Marc De Loose
T 09 272 28 42
marc.deloose@ilvo.vlaanderen.be

ANALYSES VOEDINGSALLERGENEN

Matrix	Parameter	Methode	AC
Diverse (bv. voeding, veevoeder, spoelvloeistof, enz.)	Detectie van voedselallergenen van plantaardige en dierlijke oorsprong	Plant-specifieke PCR (DNA detectie); officiële erkende (internationaal gevalideerde) en/of gepubliceerde methoden	Afhankelijk van soort
Diverse (bv. voeding, veevoeder, spoelvloeistof, enz.)	Semi-kwantitatieve bepaling van voedselallergenen van plantaardige en dierlijke oorsprong	ELISA (eiwit detectie); commerciële kits en/of gepubliceerde methoden	Nee

9. IN VITRO SCREENING EN GASTRO-INTESTINALE SIMULATIES

Hiertoe behoort de bepaling van antibacteriële activiteit (Minimale Inhibitorische Concentratie (MIC) en Minimale Bactericide Concentratie (MBC) van componenten of organismen in vitro (plaatmethode) en in gastro-intestinale simulaties (fermentor) voor additievenbedrijven in voeder en voeding.

Contact:

Geertrui Rasschaert

T 09 272 30 89

geertrui.rasschaert@ilvo.vlaanderen.be

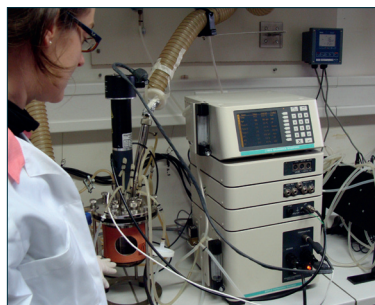
Marc Heyndrickx

T 09 272 30 44

marc.heyndrickx@ilvo.vlaanderen.be

IN VITRO SCREENING ANALYSES

Matrix	Parameter	Methode	AC
Voeder/voeding	MIC / MBC Salmonella	In vitro plaatmethode	Nee
Voeder/voeding	MIC / MBC Salmonella	Fermentor	Nee
Voeder/voeding	MIC / MBC Campylobacter	In vitro plaatmethode	Nee
Voeder/voeding	MIC / MBC Campylobacter	Fermentor	Nee
Voeder/voeding	MIC / MBC Andere pathogenen	In vitro plaatmethode	Nee
Voeder/voeding	MIC / MBC Andere pathogenen	Fermentor	Nee

10. DE BELAC GEACCREDITEERDE KWALITEITSAFDELING

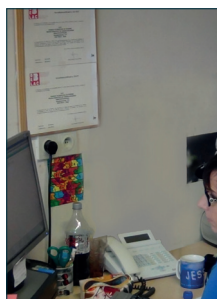
Om de kwaliteit van hun producten ten aanzien van hun klanten te kunnen bewijzen zijn de industrie, de producent en de overheid genoodzaakt om gebruik te maken van objectieve vaststellingen uitgevoerd door deskundige laboratoria. Het Belgische accreditatiesysteem, BELAC, biedt aan beproevingslaboratoria, certificatie-instellingen en keuringsinstellingen de mogelijkheid om hun deskundigheid aan te tonen en zich een geloofwaardige referentie te verschaffen op nationaal en wereldniveau.

Sinds 26 september 1995 bezitten de geaccrediteerde laboratoria van ILVO-T&V de bekwaamheid om hun analyses uit te voeren overeenkomstig de criteria van BELAC. In 2002 werd de werking van de afdeling afgesteld op de nieuwe NBN EN ISO 17025 norm. In 2004 werd het toepassingsgebied van de kwaliteitsafdeling uitgebreid met de organisatie van ringonderzoeken overeenkomstig de huidige ISO 17043 norm. In hetzelfde jaar werd de detectie en de kwantificering van genetisch gemodificeerde organismen (GGO's) in soja, maïs en afgeleide producten eveneens aan de lijst met geaccrediteerde analyses toegevoegd. Sedertdien werden regelmatig nieuwe analyses aan de scoop toegevoegd. Sinds 2009 werkt het GGO-laboratorium met een flexibele scoop voor detectie van plantenspecies, screening elementen, event-specifieke identificatie en kwantificering, en is het labo tevens ISTA (International Seed Testing Association) geaccrediteerd voor de analyse van GGO's op basis van p35S in zaaizaden. Het laboratorium voert eveneens allergenen- en authenticiteitsbepalingen uit op voeding.

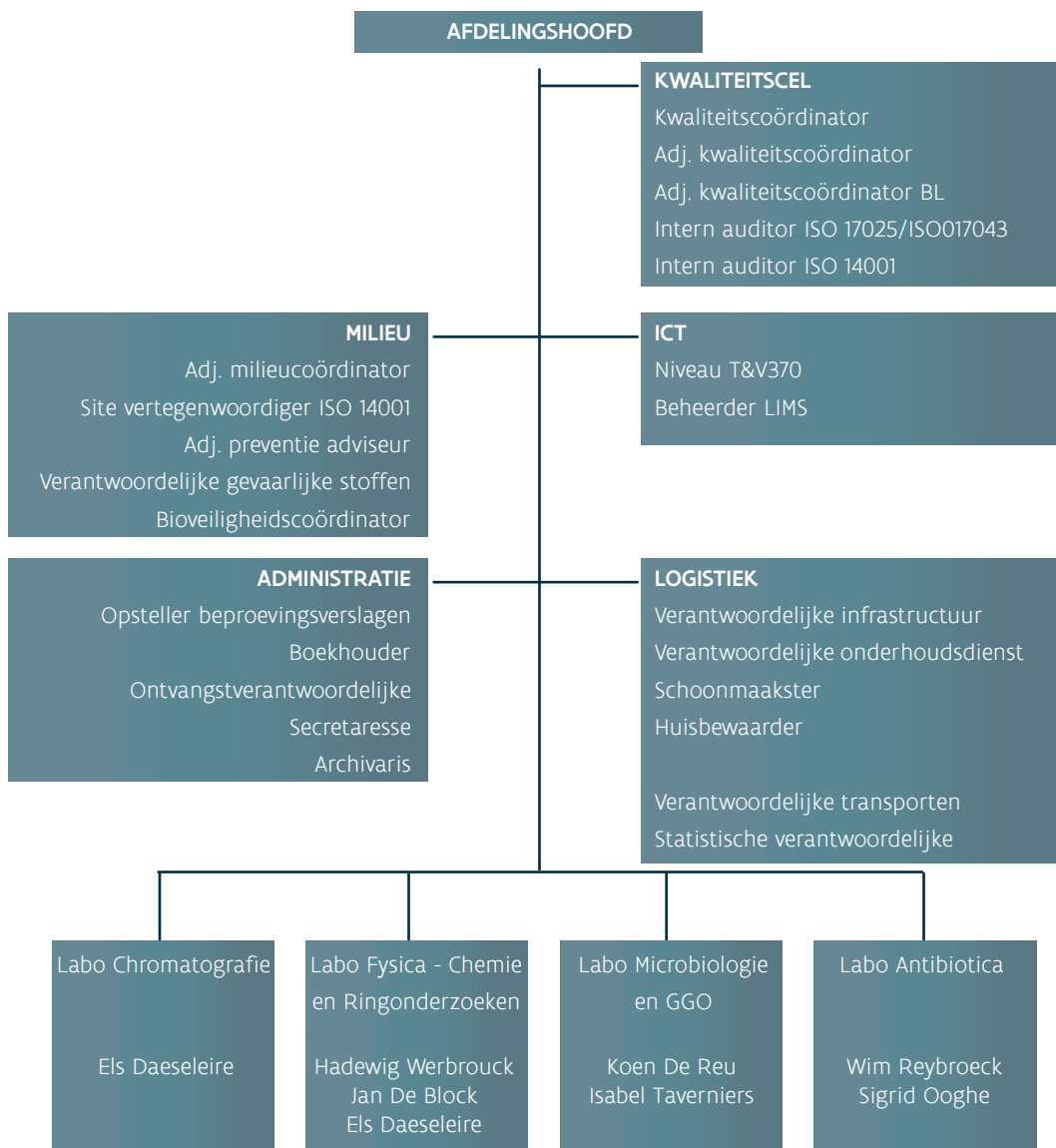
ILVO-T&V kwaliteitsafdeling vormt met zijn BELAC geaccrediteerde laboratoria een ideaal instrument dat ter beschikking staat van de voedingswereld en de overheidssector.

De kwaliteitsafdeling omvat vier verschillende laboratoria:

- Het laboratorium voor fysische en chemische analyses en ringonderzoeken
- Het laboratorium voor chromatografische analyses
- Het laboratorium voor microbiologische en GGO-analyses
- Het laboratorium voor antibiotica bepalingen

10.1 Organigram van de kwaliteitsafdeling

10.2 Praktische organisatie van de geaccrediteerde analyses

10.2.1 Aanvragen van analyses

Door de klant voorafgaandelijk aangevraagde analyses genieten voorrang. De aanvraag gebeurt bij de respectievelijke laboratorium-verantwoordelijken. Voor een snelle start van de analyseprocedure vragen wij om bij de monsters een analyseaanvraag toe te voegen met duidelijke vermelding van:

- Te analyseren parameters
- Persoon met adres aan wie het beproevingsverslag dient opgestuurd te worden
- Het facturatieadres indien dit verschillend is van het adres voor rapportering
- Taal waarin het beproevingsverslag dient opgestuurd te worden
- Een telefoonnummer en e-mail adres waarop wij u kunnen bereiken

10.2.2 Staalname en praktische zaken

Het nemen van een representatief laboratoriummonster valt niet onder de verantwoordelijkheid van het laboratorium, maar is de verantwoordelijkheid van de klant of monsternemer.

Het goed verpakken van het laboratoriummonster is eveneens de verantwoordelijkheid van de klant. De verpakking dient stevig en goed afgesloten te zijn. Wanneer de zak onvoldoende gesloten is, kan het monster gecontamineerd worden of kan het monster andere producten contamineren.

De termijn tussen monsternamen, verzending en ontvangst moet minimaal zijn. De monsters moeten onder de geschikte omstandigheden verstuurd en bewaard worden, zodat de integriteit van het monster behouden blijft. Deze termijn en bewaaromstandigheden vallen eveneens onder de verantwoordelijkheid van de klant. De monstergrootte moet voldoende zijn en wordt afgesproken met de betreffende laboratoriumverantwoordelijke.

10.2.3 Aanbieden en ontvangen van monsters

Het aanbieden van de monsters en de monsterontvangst gebeurt bij voorkeur tussen 8u en 12u15 en tussen 13u en 17u. De klant meldt zich aan bij de receptie van ILVO-T&V, Brusselsesteenweg 370 te 9090 Melle en geeft de monsters af of laat ze bezorgen ter attentie van de laboratoriumverantwoordelijke waarvoor de monsters bestemd zijn. De monsters bestemd voor GGO analyses en voedselallergenen worden door de klant afgegeven of bezorgd op het adres ILVO-T&V, Burg. Van Gansberghelaan 115, 9820 Merelbeke. De kwaliteitsafdeling draagt geen verantwoordelijkheid voor de staalname en voor het monstertransport.

Voor monsters die, wegens omstandigheden, buiten de normale diensturen aangeboden worden, wordt samen met de laboratoriumverantwoordelijke een werkwijze overlegd.

10.2.4 Analyseduur

In samenspraak met de klant wordt de analyseduur vastgesteld.

10.2.5 Rapporteren van analyseresultaten

Rapportering gebeurt per e-mail en een (beproeings)verslag wordt eventueel nog bijkomend opgestuurd per post. Op vraag van de klant kunnen analyseresultaten op een andere manier of een additionele manier gerapporteerd worden. Het verslag kan op aanvraag in een andere taal (Frans of Engels) opgemaakt worden.

10.2.6 Analyseprijzen en factureren van diensten

De kostprijs voor de analyses of het onderzoek kunnen op eenvoudige aanvraag bij de laboratoriumverantwoordelijken bekomen worden en deze is in overeenstemming met de vaststelling van de tarieven voor de dienstverlening uitgevoerd door het Eigen Vermogen van ILVO. Voor analysepakketten kunnen ook prijsoffertes aangevraagd worden, waarbij rekening kan gehouden worden met eventuele kortingen.

De factuur voor de geleverde diensten wordt samen met het originele beproevingsverslag aan de klant toegestuurd.

10.2.7 Klachten

Klachten aangaande de dienstverlening, analyseresultaten, ... kunnen per telefoon, mail, fax of post bezorgd worden aan de laboratoriumverantwoordelijken. Deze worden zo snel mogelijk behandeld en aan het afdelingshoofd van ILVO-T&V voorgelegd.

11. LABORATORIUMUITRUSTING

11.1 Overzicht van de belangrijkste apparatuur

- Vloeistofchromatografen met massaspectrometrische detectie (LC-MS/MS)
- Gaschromatograaf met massaspetrometrische detectie (GC-MS)
- Real-time PCR
- Fermentoren

11.2 Gedetailleerde informatie omtrent de apparatuur

LC-MS/MS

ILVO-T&V beschikt over 4 triple quadrupool massaspectrometers van het merk Waters-Micromass. Het eerste systeem bestaat uit een quaternaire HPLC-pomp (2695 Alliance, met kolomoven) gekoppeld aan de Quattro LC met Z-spray configuratie. Het tweede systeem bestaat uit een Acquity UPLC systeem gekoppeld aan de Quattro Ultima Pt met Z-spray configuratie. Het derde systeem bestaat uit een Acquity UPLC systeem gekoppeld aan de Xevo TQ. Het vierde systeem bestaat uit een Acquity UPLC systeem gekoppeld aan de Xevo TQ-S. Deze systemen worden in hoofdzaak gebruikt voor de analyse van contaminanten (antibiotica, ontwormingsmiddelen, niet-steroïdale anti-inflammatoire middelen, mycotoxines, coccidiostatica, ...) in verschillende voedselmatrices (melk, eieren, vlees, ...).

In de loop van 2013 wordt een hoge resolutiemassaspectrometer geïnstalleerd, meer bepaald een Acquity UPLC gekoppeld aan de Synapt G2-S. Hiermee kunnen naast gekende componenten ook onbekenden opgespoord worden in biologische matrices.

Contact:

Els Daeseleire

T 09 272 30 32

els.daeseleire@ilvo.vlaanderen.be

GC-MS

ILVO-T&V beschikt over een recente GC-MS analyseketen. De GC is van het merk Agilent, type 7890, de quadrupool massaspectrometer is een Agilent 5975C. Het toestel is ook uitgerust met een PTV LVI (large volume) injectiesysteem (Gerstel, cold injection Sys4) en een TDU module (Gerstel) met heel wat specifieke analysemogelijkheden waaronder head-space. Met het voorziene MPS2 robotsysteem (Gerstel) kunnen heel wat staalvoorbereidingsstappen geautomatiseerd uitgevoerd worden. Het systeem wordt in hoofdzaak gebruikt voor analyse van migratiecomponenten uit verpakkingsmaterialen en aromacomponenten uit diverse voedingsmatrices.

Contact:

Hendrik De Ruyck

T 09 272 30 31

hendrik.deruyck@ilvo.vlaanderen.be

REAL-TIME PCR

Merk: Applied Biosystems (Type: ABI 7000) en Roche (Type: Light Cycler® 480, LC 480)

Capaciteit: 4 toestellen; 96 well platen

Detectiemethodes:

- SYBR Green 1
- dual labelled probes

Filters: 4 (ABI 7000) of 5 (LC 480)

Golflengtes voor emissie & excitatie van dyes: 500 nm-610 nm (ABI 7000) of 450-615 nm (LC 480)

Via real-time PCR is het mogelijk om de amplificatie van een specifiek DNA fragment te volgen gedurende iedere cyclus in de PCR. Er bestaan verschillende detectie systemen voor het kwantitatief detecteren van de hoeveelheid amplificatie product. Enerzijds is er de niet-probe gebaseerde detectie die gebruik maakt van SYBR Green I, welke intercalleert tussen het dubbelstrengig DNA. Deze methode van detectie is niet specifiek waardoor het noodzakelijk is om de smeltcurve te bepalen. Anderzijds zijn er de amplicon-specifiekere probe-gebaseerde detectie methodes zoals de TaqMan probe, hybridisatie probes en moleculaire beacons.

In het labo werden protocols ontwikkeld voor de relatieve kwantificering van bacteriële gen-expressie (Salmonella en Listeria). Er zijn ook methodes ontwikkeld voor de absolute kwantificatie van Campylobacter in feces stalen en op kippenkarkassen. Real-time PCR wordt tevens gebruikt voor de kwalitatieve en kwantitatieve detectie van plantenspecies en GGO's, alsook voor allergenen- (bv. gluten, allergenen van melk, soja, diverse noten, etc.) en authenticiteitsbepalingen op voeding (bv. oorsprong van vlees en melk).

Contact:

Els Van Coillie

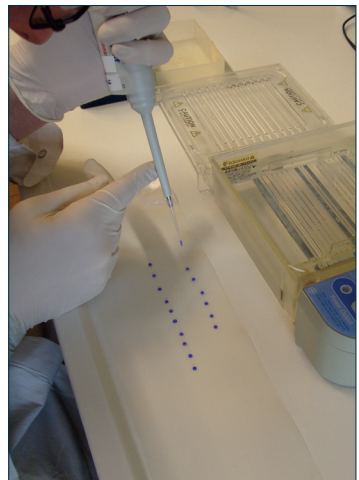
T 09 272 30 28

els.vancoillie@ilvo.vlaanderen.be

Isabel Taverniers

T 09 272 28 41

isabel.taverniers@ilvo.vlaanderen.be

FERMENTOREN

ILVO-T&V beschikt over twee BioFlo 110 fermentoren (New Brunswick Scientific) met 500 - 900 ml werkvolume. Deze systemen laten monitoring en sturing toe van temperatuur, pH, roersnelheid, zuurstofconcentratie en gasatmosfeer en kunnen gebruikt worden zowel voor batch als continu fermentaties. Op dit ogenblik worden ze vooral ingezet voor simulatie van delen van het gastro-intestinaal systeem en om de groeiomstandigheden van bacteriële culturen te standaardiseren (chemostaat principe).

Contact:

Geertrui Rasschaert

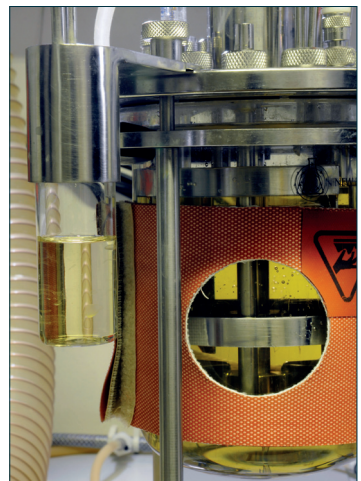
T 09 272 30 89

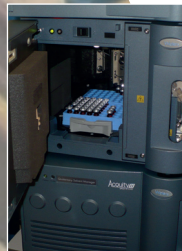
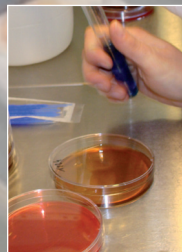
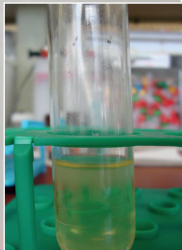
geertrui.rasschaert@ilvo.vlaanderen.be

Marc Heyndrickx

T 09 272 30 44

marc.heyndrickx@ilvo.vlaanderen.be

TECHNOLOGIE & VOEDING

Brusselsesteenweg 370
9090 Melle
T +32 9 272 30 00
F +32 9 272 30 01
T&V@ilvo.vlaanderen.be
www.ilvo.vlaanderen.be/t&v

Onderzoeksdomein
Productkwaliteit en -innovatie

Burg. Van Gansberghelaan 115, bus 1
9820 Merelbeke
T +32 9 272 28 00
F +32 9 272 28 01
T&V@ilvo.vlaanderen.be

Onderzoeksdomein
Voedselveiligheid

Brusselsesteenweg 370
9090 Melle
T +32 9 272 30 00
F +32 9 272 30 01
T&V@ilvo.vlaanderen.be

Onderzoeksdomein
Agrotechniek

Burg. Van Gansberghelaan 115, bus 1
9820 Merelbeke
T +32 9 272 28 00
F +32 9 272 28 01
T&V@ilvo.vlaanderen.be

Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek
Burg. Van Gansberghelaan 96
9820 Merelbeke, België

T +32 9 272 25 00

F +32 9 272 25 01

ilvo@ilvo.vlaanderen.be

www.ilvo.vlaanderen.be

ILVO